

کد: INS-PE-002	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز	
صفحه: ۱ از ۳	مرکز آموزشی درمانی سوانح و سوختگی امیرالمومنین (ع)	
شماره ویرایش: R/01	عنوان دستورالعمل: آموزش خود مراقبتی فاویسم	
تاریخ ابلاغ: ۱۴۰۳/۱۰/۰۹	محور: مراقبت و درمان	
تاریخ بازنگری بعدی: ۱۴۰۴/۱۰/۰۹	زیرمحور: مراقبت های عمومی و بالینی	

هدف: ارتقاء و بهبود وضعیت بالینی بیماران از طریق آموزش به بیماران و خانواده های آنان در خصوص رفتارهای بهداشتی و خود مراقبتی در زمان بستری و پس از ترخیص

دامنه: بخش اطفال

تعاریف:

- **خود مراقبتی:** مجموعه ای از اعمالی است که فرد به صورت اکتسابی، آگاهانه و هدفدار برای فرزندان انجام میدهد تا از لحاظ جسمی، روانی، اجتماعی سالم بمانند و همچنین در صورت ابتلا به بیماری و بستری در بیمارستان براساس آموزشهای دریافتی در حین بستری و پس از ترخیص از سلامت فرزندان حفاظت نماید.
- **فاویسم:** در این اختلال وضعیت غیر طبیعی در ژن **G6PD** وجود دارد. این ژن در گلبول قرمز آنزیمی تولید می کند که برای ثبات غشای آن ضرورت دارد. معدودی از بیماران که نقص ارثی دارند دچار همولیز مزمن می باشند. در واقع یک بیماری فصلی و ارثی و تغذیه ای است که به شکل کم خونی و بیشتر در اثر خوردن باقلا ی خام و یا در اثر مصرف برخی داروها و مواد شیمیایی اکسید کننده در افراد حساس اتفاق می افتد.
- **مسئولیت ها و اختیارات:** پرستار و پزشک

شیوه انجام کار:

✓ آموزش خودمراقبتی حین بستری:

۱. پزشک:

- ا. علت فاویسم بیمار را به صورت قابل درک به همراه ارائه دهد.
 - ب. روند درمان بیمار را به صورت قابل درک به همراه بیمار توضیح دهد.
 - ت. مدت زمان تقریبی نیاز به بستری و زمان تقریبی ترخیص بیمار را با در نظر گرفتن شرایط سوختگی به همراه اعلام نماید.
 - ث. همراه بیمار را در خصوص اهمیت داروهای مصرفی در بیماران فاویسم و عوارض آن آگاه سازد.
 - ج. در خصوص ادامه یا قطع داروهای مصرفی قبلی بیمار طبق فرایند تلفیق دارویی آموزشی های لازم را ارائه دهد.
- د- همراه بیمار را در خصوص اینکه فاویسم درمان قطعی ندارد و کمبود فاکتور آن تا برای همیشه همراه بیمار است آگاه سازد.

۲. پرستار:

- ا. علت فاویسم را به صورت قابل درک به همراه ارائه دهد.
- ب. در خصوص چک فاکتور **G6PD** در سایر اعضای خانواده توضیحات لازم را به ارائه دهد.
- ت. در خصوص اهمیت بالابودن نرده های تخت به دلیل ضعف و تب و بی حالی توضیحات قابل درک را به همراه ارائه دهد.
- ث. به همراه بیمار در خصوص اطلاع به پرستار از طریق زنگ احضار در صورت بروز علائم غیرطبیعی کودک آموزش دهد.

کد: INS-PE-002	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز
صفحه: ۲ از ۳	مرکز آموزشی درمانی سوانح و سوختگی امیرالمومنین (ع)
شماره ویرایش: R/01	عنوان دستورالعمل: آموزش خود مراقبتی فاویسم محور: مراقبت و درمان زیرمحور: مراقبت های عمومی و بالینی
تاریخ ابلاغ: ۱۴۰۳/۱۰/۰۹	
تاریخ بازنگری بعدی: ۱۴۰۴/۱۰/۰۹	

- ج. در خصوص ادامه یا قطع داروهای مصرفی قبلی بیمار طبق فرایند تلفیق دارویی آموزش های لازم را ارائه دهد.
- ح. آموزش به مادر در رابطه با توجه به رنگ ادرار کودک و در صورت غیر طبیعی بودن به کادر درمان اطلاع دهد.
- خ. رعایت مسائل بهداشتی ، شستشوی دست و ضدعفونی کردن دست ها را به همراه بیمار آموزش دهد.
- د. در خصوص دادن مایعات به کودک توضیحات لازم را ارائه دهد.
- ذ. در صورت تب و ضعف استراحت در بستر توصیه شود.

✓ آموزش خودمراقبتی حین ترخیص:

۱. پزشک:

- أ. همراه بیمار را با علائم هشدار فاویسم (تغییر رنگ ادرار ، زردی پوست ، بی قراری ، تب و تهوع ، بیحالی) آشنا کند.
- ب. در هر زمان مراجعه به پزشک به پزشک خود اطلاع دهید که کودک مبتلا به فاویسم است تا پزشک داروی کم خطر و بدون خطر را تجویز نماید.
- ت. زمان و مکان مراجعه به اورژانس در صورت بروز علائم خطر را به همراه اعلام نماید.
- ث. زمان و مکان مراجعه بعدی جهت ویزیت را به بیمار ارائه دهد.
- ج. در تمام طول عمر از مصرف منتول که در خمیر دندان ، آبنبات و خوشبو کننده دهان ، دهانشویه ها و برخی قطره های بینی است خودداری کنید.
- ح. آموزش به والدین که نباید خون کودک مبتلا به فاویسم اهدا شود.

۲. پرستار:

- أ. همراه بیمار را با علائم هشدار فاویسم (تغییر رنگ ادرار ، زردی پوست ، بی قراری ، تب و تهوع ، بیحالی) آشنا کند.
- ب. زمان و مکان مراجعه به اورژانس در صورت بروز علائم خطر را به همراه اعلام نماید.
- ت. زمان و مکان مراجعه بعدی و نحوه اخذ نوبت جهت ویزیت پزشک را به همراه بیمار توضیح دهد.
- ث. در خصوص چرخاندن سر کودک به یک طرف جهت جلوگیری از اسپیراسیون ، در زمان استفراغ آموزش دهد.
- ج. تست های آزمایشگاهی را در زمان معین طبق دستور پزشک انجام دهد.
- ح. به والدین آموزش داده شود که از مصرف باقلا ، انواع لوبیا ، انواع نخود و عدس ، رنگ های خوراکی مصنوعی ، حنا ، نفتالین و نوشابه های الکلی خودداری شود.
- خ. از تماس کودک با پوست باقلا خودداری شود.
- د. هیچ دارویی بدون دستور پزشک مصرف نشود.
- ذ. اگر به کودک فاویسم خود شیر می دهید باید از مصرف باقلا خودداری کنید.
- ر. لیست داروهایی که نباید به کودک فاویسم داده شود را به والدین تحویل دهد.
- ز. از قرار گرفتن در مناطقی که بوی باقلا استشمام میشود مثل مزارع باقلا خودداری کنید.
- س. اقوام و دوستان را از اینکه فرزند شما مبتلا به فاویسم است مطلع کنید.

کد: INS-PE-002	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز	
صفحه : ۳ از ۳	مرکز آموزشی درمانی سوانح و سوختگی امیرالمومنین (ع)	
شماره ویرایش: R/01	عنوان دستورالعمل: آموزش خود مراقبتی فاویسم محور: مراقبت و درمان زیرمحور: مراقبت های عمومی و بالینی	
تاریخ ابلاغ: ۱۴۰۳/۱۰/۰۹		
تاریخ بازنگری بعدی: ۱۴۰۴/۱۰/۰۹		

امکانات و تسهیلات مورد نیاز: پمفلت های آموزشی - فرم تکمیل شده ترخیص ایمن- شماره گوشی سوپروایزر آموزش سلامت جهت پاسخگویی به سوالات

منابع و مراجع : تجربیات بیمارستان

نام و نام خانوادگی	سمت	
محسن بیات	سوپروایزر آموزش سلامت	تهیه کنندگان
دکتر فرزانه صحراییان	متخصص اطفال	
سامره مرادی	سرپرستار بخش اطفال	
علیرضا فرمانی	سوپروایزر آموزشی	تایید کننده
دکتر سید محمد مهدی اصلانی	رییس بیمارستان	تصویب و ابلاغ کننده